

Kulturális hírek

Existencia

Mint arról már beszámoltunk, e hó elején megjelent a kultúrtörténeti jelentőségű *Existencia* című filozófiai folyóirat, amely hazánk első nemzetközi terjesztésű és Szegeden szerkesztett orgánuma. Kiadója a Pro Philosophia Szegedi Alapítvány. Az első szám megjelenésének alkalmából ma este 6 órakor a Hági étterem magyar szoba nevű különtermében *sajótájékoztatót tart Csejtei Dezső* főszerkesztő és *Gyenge Zoltán* szerkesztő.

Akit még ezek után is érdekel a filozófia, átmehet a JATE-klubba, ahol este 7 órától a *Fiolozófiai Kávéház vendége, Rugási Gyula* a kezdőt és a vég filozófiájáról beszél majd. Az esszéíró kötete egyébként nem sokára megjelenik az újrainduló JAK füzet-sorozatban. Ugyancsak a JAK adja ki a Szegedről elszármazott két költő, író legújabb könyveit is, *Szűj Ferencnek* novelláskötete jelenik meg, *Solymosi Bálintnak* pedig az első verseskötete.

Vulkánok

A Magyar Földrajzi Társaság szegedi osztálya és a Csongrád Megyei Ismeretterjesztő Társulat *ma délután 5 órakor előadást tart*, melyen először *Kassai Ferenc* okleveles mérnök mutatja be a ma használatos szélterelőket, valamint értékeli azok helyét, hasznosságát napjaink környezetvédelmében.

Ezt követően *dr. Kaszab Imre*, a JGYTF tanszékvezetője beszél arról az áprilisban megtartott háromhetes terepbejárásról, amely a *Mediterránum vulkanizmusának* tanulmányozására szolgált, minekutána a kutatók megmászák és bebarangolták a Vezuvot, a Sztrombolit, a Vulkánót és az Etnát. Minderről diáképes bizonyítványok is lesznek. Az ülés helye az Ady téri egyetem TTK I. emeleti előadóterme.

Nánay Szilámér kiállítása

A festőművész kiállítása ugyancsak *ma délután 5 órakor nyílik* az Országos Műemléki Felügyelőség Oroszlán utcai kiállítótermében. A kiállított képek eladásából származó bevételt a művész a *Szegedi Vadasparkért Alapítvány javára* ajánlja fel, melynek bejegyzése a megnyitással együtt lesz. Az alapítvány célja, hogy támogassa a Szegedi Vadaspark fejlődését, hogy ott minél több, az állatok biológiai igényeinek megfelelő, természet-szerű bemutató létesüljön. Az alapítvány nyitott, hozzá bárki csatlakozhat. Az adományozók között, akik az alapítvány csekkszámlájára készpénzt utalnak, és a feladóvevényt december 18-ig a kiállítóteremben leadják, egy nevet kisorsolnak, és akinek kedvez a szerencse, egy alkotást választhat a művek közül.

Posztmagyar

Ez a különös, s talán némiképp irritáló kifejezés három szegedi bölcsész-tanár találmánya, akik a tárgykörben fel is olvassák kiáltványukat *ma este 7 órakor a szegedi Ifjúsági Házban*. Itt tartják ugyanis a *Pompeji* című irodalmi lap újabb felolvasóestjét, mely lap a város kulturális bizottságának hathatós támogatása folytán tovább él. De nemcsak *Szilasi László, Kovács Sándor* és *Odorics Ferenc* tanár urak dolgozatai hangzanak el, hanem lesz modern mai irodalom is *Kukorelly Endre, Németh Gábor* és *Darvasi László* tollából.

A honismereti egyesület közgyűlése

December 14-én délelőtt 9 órakor a TESZ tanácstermében (Tisza Lajos körút 47., II. emelet 202.) Szegeden tartja közgyűlését a Csongrád Megyei Honismereti egyesület. Az ülésen *dr. Juhász Antal* tanszékvezető egyetemi docens, az egyesület elnöke tart beszámolót a honismereti szövetség egyéves tevékenységéről, majd *Radocsi Ferenc* alelnök tájékoztatja a tagságot a XIX. honismereti akadémia ajánlásairól.

Párizs környéki csavargásainak Senlis is egyik állomása volt. Ottani váratlan és páratlan élményeim azonban arra készítetnek, hogy külön fejezetet szenteljek ennek a kirándulásnak.

Capet Hugo és Cziffra György

Az útikönyvek a környék leg-regebbi, római és középkori emlékekben bővelkedő városként említik Senlist, ezt az erdő ölelte, évezredek álomba ringatott települést. Távol a forgalmas utaktól, a zajtól – hiszen ide még a vasutat se engedték be a lakók –, *Claudius* korabeli amfiteátrum, zegzugos, macskaköves utcák, kőkerítések mögé bújó udvarházak fogadják a látogatót. Szinte lábujjhegyen járnak errefelé még a turisták is, nehogy fölverjék a várost szendergéséből.

Fő nevezetességként ajánlják a turistairodában az 1191-ben föl-szentelt katedrális, amely a francia gótikának a párizsi Notre Dame-nál is régebbi remeke. Láttán az az érzése támad az embernek, mintha már tanulmányozta volna ezeket az égbe törő tornyokat, a szobrokkal, domborművekkel díszített, csipkés homlokzatot... Persze, hiszen ez volt a minta a reimsi, az amiens-i, számos párizsi gótikus székesegyház építési számára, és a csaknem azonos korú chartresivel is mutat hasonlóságot.

Rójuk tovább az utcákat: itt Szent Péter restaurálásra érett temploma, távolabb Capet Hugo

Párizsi napló

13. Zongora a kápolnában

királlyá koronázásának színhelye, az ősi vár romjai. Mintha szellemével marasztalna a város, nem tudunk elszakadni tőle, bolyongunk tovább.

Saint Frambourg terén a szent XII.–XIII. századból való temp-

loma. Homlokzatán kőbe vésett évszám: 987, és egy név: Capet Hugóé. A bejárat mellett hangverseny-naptár, olvasom: a Cziffra Alapítvány rendezvényei. Szemem a patinás tűzfalra siklik, s ott egy föliratba ütközik: *Franz Liszt*

auditórium. Hajt a kíváncsiság, vajon mi kapcsolja össze a mi Istvánunknak koronát ajándékozó Capet Hugót a külföldön megdicsőült, világhírű magyar zongoristával, Cziffra Györggyel.

Találkozás Solejkával

– *Mi ez: templom, múzeum, hangversenyterem?* – kérdezem angolul az előtérben jegyet áruló hölgytől, aki könyvekkel, lemezekkel körülbástyázva fogadja a betérőket.

– Mindhárom – feleli szintén angolul. Ne rójanak meg érte, de ezúttal is megpróbálkozom a press card-ral, hisz – hála a lovagias franciáknak –, különös kegyben részesítik a hivatásos tollforgatókat: minden múzeumba ingyenes a belépés számukra. Ezúttal nem járok sikerrel.

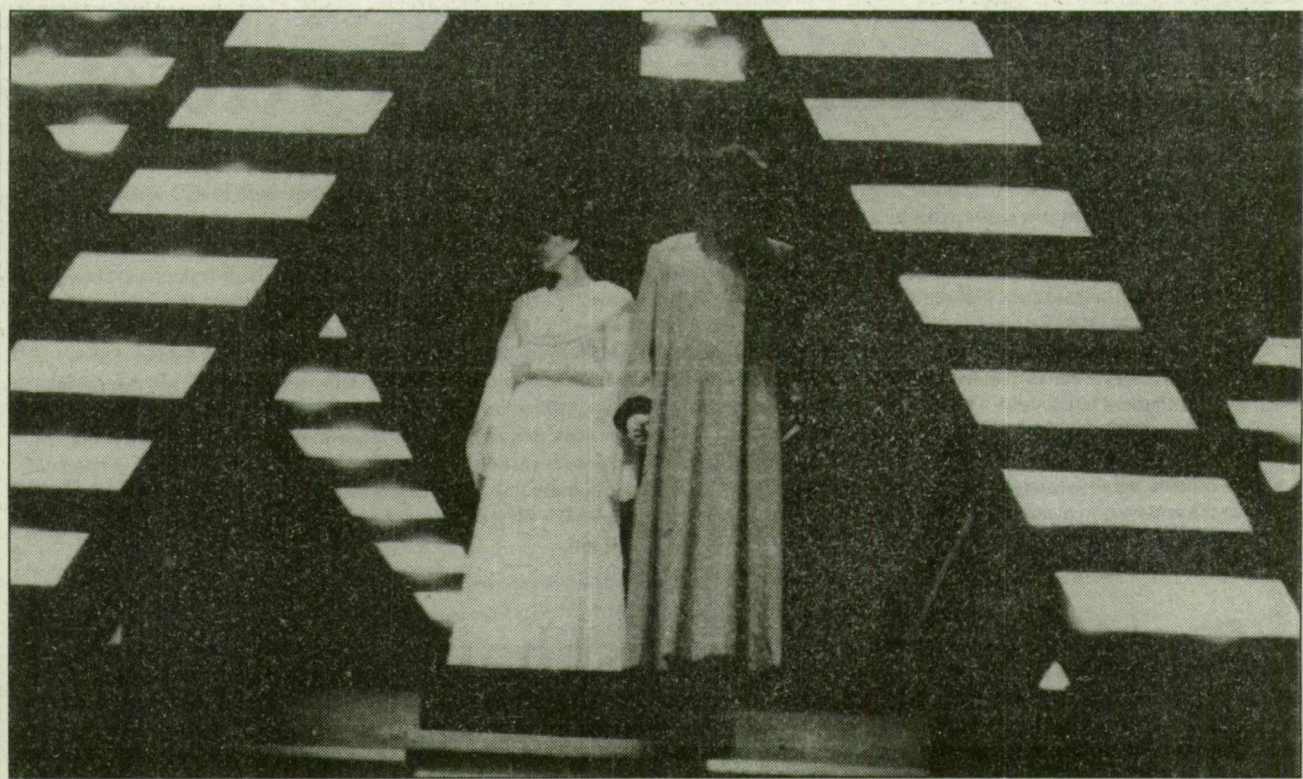
– *Sajnálom, ez magánalapítvány* – mondja kedvesen, és én természetesen fizetek. Közben nem állhatom meg, hogy ne dicsekedjem el magyar mivoltommal.

– *Á, szóval magyar? Én meg egyiptomi vagyok!* – licitál a hölgy, s lehet, hogy csak én érzek némi gúnyt a hangjában. Egyszer csak azonban nyelvet vált. – *Beszélnék magyarul?* – kéri.

– *Hogyne – válaszolom anyanyelvemen.*

– *De hát gyerekek, miért nem szólítottak előbb!* – sajnálkozik, majd bemutatkozik. – *Solejka vagyok, Cziffra György felesége.*

CHIKAN ÁGNES

FOTÓ: NAGY LÁSZLÓ

Operapremier

Bűvös látomás

díszlet fő problémája: kizárólag háttérként funkcionál, nem válik a játék tervévé. A közepen lévő háromszög, s a hozzá tartozó lépcsők leszűkítik a hasznos színpadfelületet. A darab lényegében a közepen és a rivalda elején történik meg.

Békés András sok festői képet komponál. A tér adottságai miatt a statikus jelenetek a leghatásosabbak. Az emelkedettség ellenpólusát leginkább képviselő Papageno jelenetei is gyakran sikerülnek statikusra. *Busa Tamás* rendelkezik egyfajta civil bájjal, amely néhány pillanatban meg is csillan, és hitelessé teszi a figurát. *Békésnek* (és az előadásnak) azonban egy groteszkebb, mozgékonyabb, harányabb figurára lenne szüksége, s a művész láthatóan határozott inspirációt kapott erre, ám ha játszani, komédiázni akar, nyomban modorossá, hiteltelenné válik. A II. felvonásbeli híres dalban („Egy túzról pattant lányka...”) pompás ötlet, hogy a madarász egyre nagyobb kupával kapja a bort. Rögtön élvezhetővé válik a három egyfor-

ma strofa unalma. A nóta végére azonban Papageno egyáltalán nem rúg benne. Iszik – minden eredmény nélkül. Ez a kis epizód akár az egész előadás metaforája is lehetne: jó ötletek, hatásos beállítások halmaza, amit látunk, rendező-elv, látható irány nélkül. A rendező nyilatkozatában elmondta, hogy a darab mese, nem érdemes rajta számonkérni a szigorú dramaturgiát. Valamiféle rendezőelvet, összetartó erőt azonban kellett volna találni, képit, táncosat, vagy valami mást. Persze lehet, hogy az összeszedett előadás terve megvolt *Békés András* fejében, s csak a szegedi színház tehetetlenségi nyomátéka akadályozta, hogy mindez a színpadon megvalósítsa.

A zene szépen szólalt meg. *Pál Tamás* biztosan tartotta kézben az előadást, nagy stílusbiztonsággal muzsikált, különösen az első felvonásban. Néha a megszokottnál lassabb tempókat vett. Az énekesek nem a legjobb diszpozícióban énekeltek a premier estéjén. Talán a kimerítő próbaidőszak, vagy az

influenzajárvány hatása érződött. *Gregor Józsefnek* régi, jó szerepe Sarastro, kellő nyugalommal, fennköltéssel viseli a figurát, Hangja azonban nem legszebb fényében tündökölt. *Mukk Józsefnek* m.v. is gondoljai támadtak a Képária tartott hangjaival. Szép színű tenorja igazi lírai orgánus, világos, könnyű. A további előadások során bizonyára magabiztosabbá, erőteljesebbé válik éneklése. *Vámosy Éva* hangzilg biztosan, színészileg rutinosan formálta meg Paminát. Mindkét tervezett Éj királynője lemondott. Az énekversenyéről ismert pécsi *Zalai Lídia* beugróként is magabiztosan, hatásosan énekelte két nehéz áriáját. A koloratúrákkal nincs gondja, csak a csúcson, a háromvonalas f-eknél szűkül be kicsit a hangja. A népes szereplőgárdából *Busa Tamás* kell még kiemelni. Az akasztási jelentben ugyan zeneileg bizonytalan volt, ám a szerep egészében egészséges vitalitással formálta meg Papagenót. A férfikórus ihletetlen, emelkedetten énekelte a papok karát.

A látványos revülükulizák mögött azonban nincs egy újabb, láthatatlan réteg, nincs ott a zene szelleme.

MÁROK TAMÁS

Yamaha-siker Szegeden

A konzervatórium nagytermében, hétfőn szokatlan koncert felütéssel lehetünk: a két, Japánból érkezett művész, *Tomoko Okada* és *Mina Nakagawa* műsorát Beethoven, Bizet, Csajkovszkij, valamint más, kevésbé ismert modern zeneszerzők művei, továbbá könnyűzenei és dzsessz örökzöldek alkották. Az est megálmodója a világszerte – elsősorban hangszergyártásáról – ismert mamutvállalat, a *Yamaha* volt.

A művek attól függetlenül, hogy nagyzenekarra vagy szólóhangszerekként íródtak – a hangszerek technikai és zenei lehetőségeit demonstrálva – *Yamaha-szintetizátorokon szólaltak meg*, s e tény, meghatározta a koncert jellegét is.

A bemutatott szintetizátorok memóriája és a választható hangszínek széles skálája, illetve e lehetőségek – az előre felvett és az élő zene – kombinációjának kimeríthetetlen lehetőségei ámulatba ejtettek. A művésznők 3-4 éves koruktól fogva a Yamaha zeneiskoláiban tanultak. Játékukat hallgatva, az az érzésünk támadhatott, hogy amíg eddig csupán tíz ujjunk, két lábunk és egy orrunk volt, ezentúl e billentyűs hangszerek megszólaltatásához elengedhetetlen testrészeink – hála az elektronikus csodák – megsokszorozhatók.

A fiatalok jelenlétének köszönhetően a teremben igen lelkes volt a publikum, a produkció művészi színvonala azonban itt-ott némi kívánnivalót hagyott maga után. De ne firtassuk! A koncert igazi sztárjai valójában a hangszerek, a Yamahák voltak.

Akik valóban a zenével foglalkoznak nem árt tudniuk, hogy a hagyományos hangszereken kívül hogyan és mivel lehet még zenélni a huszadik század végén.

A Yamaha-est sikere talán elsősorban ezzel magyarázható.

MIROSLAV BRACSULI